GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"א, 2021
מספר השאלון: 22262
שם התלמיד/ה: _____

היסטוריה

שאלון 22262 (אקסטרניים, בית שני)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו ארבע שאלות.
ענה על שתי שאלות.
מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.
(2 × 50) סך הכול — 100 נקודות.
שים לב: תלמיד שאושר לו מבחן מותאם אינו חייב לבחור בשאלה שיש בה מקור.
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. המלצה לחלוקת זמן: כ־40 דקות לכל שאלה.
כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

השאלות

בית שני — מעם מקדש לעם הספר

ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה — 50 נקודות).
מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.

1. מקור — דפוסי השלטון הרומי בארץ־ישראל

(50 נקודות)
(ראו בנספח: לפניך קטע מן הספר "קדמוניות היהודים" מאת יוסף בן מתתיהו, המתאר פגישה שנערכה לאחר מות הורדוס בין משלחת מטעם יהודי ארץ־ישראל ובין הקיסר הרומי.)

א. הצג הבדל אחד בין השלטון העקיף ובין השלטון הישיר שהנהיגו הרומאים בשטחים שכבשו.
הסבר כיצד אחד מדפוסי השלטון האלה שירת את האינטרסים של השלטון ברומא.

(20 נקודות)

ב. לפניך קטע מן הספר "קדמוניות היהודים" מאת יוסף בן מתתיהו, המתאר פגישה שנערכה לאחר מות הורדוס בין משלחת מטעם יהודי ארץ־ישראל ובין הקיסר הרומי.
– הצג את הטענה העיקרית של חברי המשלחת בנוגע לשלטונו של הורדוס, ובסס אותה על שתי עובדות היסטוריות מן הקטע.
– על פי מה שלמדת, הצג עמדה אחרת בנוגע לשלטונו של הורדוס, ובסס אותה על שתי עובדות היסטוריות.

(30 נקודות)

2. המרד הגדול ותוצאותיו

(50 נקודות)

א. הסבר שלושה מן הגורמים שהובילו לפרוץ המרד הגדול.

(25 נקודות)

ב. הצג את תוצאות המרד הגדול בתחום הכלכלי, בתחום הדמוגרפי ובתחום הדתי.
הסבר כיצד שתיים מן התוצאות שהצגת סיכנו את המשך קיומו של העם היהודי בארץ־ישראל.

(25 נקודות)

3. חכמי יבנה

(50 נקודות)

א. הצג את התפקידים של בית הכנסת בחיי העם היהודי בתקופת יבנה, והסבר כיצד סייע בית הכנסת לעם היהודי להתמודד עם המשבר שנוצר בעקבות החורבן.

(25 נקודות)

ב. הצג שלוש תקנות שתיקנו חכמי יבנה, והסבר את החשיבות של כל אחת מהן.

(25 נקודות)

4. מקור — מרד בר כוכבא

(50 נקודות)

(ראו בנספח: לפניך קטע מתוך "ספר האגדה", המבוסס על התלמוד. הקטע עוסק בדמותו של בר כוכבא.)

א. לפניך קטע מתוך "ספר האגדה", המבוסס על התלמוד. הקטע עוסק בדמותו של בר כוכבא.
– הסבר מה אפשר ללמוד מן הקטע על דמותו של בר כוכבא, כפי שראו אותו בני הדור.
בסס את תשובתך על שלוש דוגמאות מן הקטע.
– על פי מה שלמדת, הצג מאפיין של דמותו של בר כוכבא, שאינו בא לידי ביטוי בקטע.

(25 נקודות)

ב. הצג את תוצאות מרד בר כוכבא בתחום הכלכלי, בתחום הדמוגרפי ובתחום המדיני.
הסבר את ההשפעה של שתיים מן התוצאות האלה על המשך הקיום היהודי בארץ־ישראל.

(25 נקודות)

נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

נספח – המקורות

לפניך קטע מן הספר "קדמוניות היהודים" מאת יוסף בן מתתיהו, המתאר פגישה שנערכה לאחר מות הורדוס בין משלחת מטעם יהודי ארץ־ישראל ובין הקיסר הרומי.

וכשניתנה רשות הדיבור לשליחי היהודים, שהתכוונו לדבֵּר לשם ביטול המלוכה, נפנו לדברי קטגוריה [האשמה] על מעשי העוול של הורדוס וחיוו דעתם עליו כעל מלך [...] שקנה לו את התכונות הגרועות בתכלית אשר בכל אחד משלטונות העריצות וצירף אותן יחד [...] ולא נמנע מלהוסיף עליהן הרבה חידושים על פי טבעו שלו. אם אומנם רבים הם [היהודים] שמתו במיתות שמעולם לא סופר עליהן קודם לכן, הרי אסונם של החיים [היהודים שנותרו בחיים] גדול הרבה מאסונם של הללו – לא בלבד בזה שהם מתענים במראם וברוחם, אלא גם ברכושם.

הוא לא חדל מלקשט את הערים, הנמצאות מסביב והמיושבות נוכרים, על ידי חורבנן והשמדתן של הערים הקיימות במלכותו. את העם, שהיה עשיר, מילא עוני ללא מוצא, וכשהרג בני טובים [בנים למשפחות מכובדות] מטעמים חסרי שחר, שדד את רכושם, ואלה שהוא הניח להם את ביטחון חייהם, הוא דן בשדידת נכסיהם. מלבד הטלת מיסים שהיה מטיל על כל אדם מדי שנה [...] ואף על פי שמהומות ותמורות רבות עברו על העם, לא סופר מעולם על פורענות כזו שבאה עליו דוגמת הרעה שהמיט הורדוס על העם. [...] עיקר דרישתם הייתה שישוחררו מן המלוכה ומשלטונם של אלה [יורשיו של הורדוס], וייעשו ארץ נספחת על סוריה* [...] שכן באופן זה, כשיזכו לאנשים מתונים יותר שיעמדו בראשם, יתגלה אם באמת הם [יהודי ארץ־ישראל] אנשי מרי ומרבים לעסוק במהומות, או שהם שומרי סדר.

- סוריה הייתה באותה עת פרובינקייה רומית.

(מעובד על פי י' בן מתתיהו, קדמוניות היהודים [תרגום: א' שליט], כרך שלישי, מוסד ביאליק, 1963, סעיפים 308-304, 310, 314)

לפניך קטע מתוך "ספר האגדה", המבוסס על התלמוד. הקטע עוסק בדמותו של בר כוכבא.

ומה היה כוחו של בן כוזיבא?* היה מקבל אבני בלסטרא [אבני קלע] באחת מארכובותיו [באחת מן הברכיים שלו] וזורקן והורג בהן כמה נפשות. וכשראה אותו ר' עקיבא היה אומר: "דָּרַך כוכב מיעקב" – דרך כוזיבא מיעקב, זהו מלך המשיח. אמר לו ר' יוחנן בן תורתא: עקיבא, יעלו עשבים בלחייך ועדיין בן דוד [המשיח] אינו בא.

- בן כוזיבא הוא בר כוכבא.

(ח"נ ביאליק וי"ח רבניצקי, ספר האגדה, הוצאת דביר, תשכ"ב, עמ' קמ"ו-קמ"ז)

כל הבגרויות בהיסטוריה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/history